

IKT-plan för Bildningsnämndens verksamhetsområde

1. Bakgrund	3
2. Vision och mål	4
Vision	4
Övergripande mål	4
Delmål 2012-2015	4
Hela förvaltningen	4
Bibliotek	5
Kulturverksamhet, museer och kulturskola	5
Särskilt stöd – RESOLUT och LSS barn och ungdom	5
Förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola, gymnasium och vuxenutbildning	5-6
3. Planens implementering och genomförande samt personalens kompetensutveckling inom IKT-området	6
Implementering och utvärdering	6
Organisation	6
Utvärdering	6
Digital kompetens	6-7
Kompetensutveckling	7
Användarresurser	7
Pedagogiska resurser	7
Skapande lärande och lärmiljöer	7
Bilaga 1:	
Riktlinjer för digital kompetens i skolan	8-9
Bilaga 2:	
Råd för framtagandet av lokal IKT-plan vid enheten	10

IKT-plan för Bildningsnämndens verksamhetsområde

Bildningsnämndens verksamhetsområden omfattar Förskola, Fritidshem, Fritidsgårdar, Grundskola, Särskola, Gymnasium, Vuxenutbildning, Bibliotek, Kulturskola, Museer, Kulturverksamhet, LSS Barn och ungdom m.m.

1. Bakgrund

Syftet med denna strategi för informations- och kommunikationsteknologi (IKT) är att utveckla och vägleda arbetet med IKT inom Bildningsförvaltningens hela verksamhetsområde. Under de senaste åren har utvecklingen inom IKT-området varit stark, snabb och accelererande. Perspektivet i strategin är inriktad mot 2020-talet men måste regelbundet utvärderas, revideras och uppdateras. Planen är indelad i tre delar: Bakgrund, Vision och mål samt Planens implementering och genomförande och personalens kompetensutveckling.

Utvecklingen inom IKT under 2000-talet har påverkat de flesta hem, verksamheter och skolor på olika sätt med tillgång till bredband, e-post och för information och kommunikation ständigt access till den allt mer dominerande webben. Under senare delen av årtiondet har även sociala medier fått ett genomslag i kommunikationsmönstret. Inledningen på 2010-talet har bl.a. inneburit att tillgång till trådlös uppkoppling till internet förväntas i stort sett "överallt". Den "traditionella" mobiltelefonen har på några få år ersatts av "smartphones" med tryckkänsliga skärmar där man förutom mobiltelefoni också har tillgång till Internet. När det gäller skolan har digitala klassrum med interaktivitet blivit vardagsverklighet.

De närmaste åren kommer dagens netbooks, smartphones, mobiltelefoner och surfplattor sannolikt att ersättas eller kompletteras av nya gränsöverskridande kommunikations- och informationsverktyg. Utvecklingen kommer inte att avstanna. Den digitala utvecklingen kommer att spela en allt större roll i samhället och därmed också inom kultur, omsorg och utbildning.

Skola och utbildning ska förbereda eleverna för ett arbetsliv i förändring där nyfikenheten och den egna drivkraften är viktiga ingredienser. Hög tillgänglighet till digitala verktyg och aktivt användande av IKT i den pedagogiska verksamheten bidrar till ökat lärande och en ökad målluppfyllelse. Kulturlivet kan bidra med kreativa mötesplatser och biblioteken ska fungera som kunskapscentrum för kommunens invånare i det livslånga lärandet. För att skapa ett kulturellt, socialt och utbildningsmässigt klimat som främjar och stimulerar barns, elevers och övriga invånares personliga och professionella utveckling fordras att Bildningsnämndens kärnverksamheter ligger i framkant vad gäller utvecklingen av IKT och att all personal har god kompetens vad avser användandet av digitala resurser i sitt arbete.

2. Vision och mål

Vision

Bildningsnämndens verksamheter ska befinna sig i framkant med att utnyttja dagens och morgondagens digitala resurser i den dagliga verksamheten för att underlätta ökad målpåfyllelse och vara bland de främsta i Sverige 2022.

Övergripande mål

Alla barn och elever och all personal inom Bildningsnämndens verksamhetsområde ska ha likvärdiga möjligheter att använda IKT som redskap för lärande och arbete utifrån behov och förutsättningar. Den digitala tekniken ska utnyttjas systematiskt i såväl elevernas lärande som i personalens arbete.

Alla elever ska utifrån sina förutsättningar ha god digital kompetens som utvecklats fortlöpande under hela skoltiden/lärandet.

IKT ska vara en integrerad och naturlig del i all personals arbete. Pedagogerna ska dessutom ha djup förståelse för hur förutsättningarna för lärande kan utvecklas med hjälp av IKT.

Delmål 2012-2015

Hela förvaltningen

- Förvaltningens webbsidor ska innehålla aktuell och relevant information för såväl allmänhet som brukare. Centrala och lokala webbredaktörer ansvarar för att innehållet uppdateras.
- Antalet e-tjänster ska öka inom Bildningsförvaltningen.
- Användandet av och kunskapen kring sociala medier ska öka.
- All personal ska utbildas i IKT-användande och i IKT-teknik. Innehållet planeras i en individuell och i förvaltningens kompetensutvecklingsplan.
- Skolledare ska använda lärplattformen som informations- och diskussionskanal gentemot personalen. Alla medarbetare i skola och förskola ska regelbundet logga in på lärplattformen och ta del av information, e-post och annat som publicerats av kollegor, elever, skolledare och förvaltning.
- På bärbara datorer som personal och elever har tillgång till, ska varje enskild användare självständigt kunna installera programvaror och anpassa datorn utifrån sina behov.
- Alla medarbetare inom Bildningsförvaltningen ska på ett enkelt sätt kunna ta del av informationen som finns på intranätet Emmanet. För nyanställda ska introduktion till användningen av intranätet finnas.
- Kännedom om och kompetens i att använda de förvaltningsövergripande systemen ska vidareutvecklas.
- Reinvestering inom förvaltningens IKT-verktyg ska ske enligt särskild framtagna investeringsplan.

Bibliotek

- Biblioteken ska erbjuda god och modern IKT-teknik för att stimulera samhällets allmänna utveckling.
- Skolbiblioteken ska ha fungerande trådlösa nätverk.
- Fler publika datorarbetsplatser ska skapas.
- Det ska finnas samma programvara på publika och administrativa datorer. Personalen ska ha erfarenhet av programmen för att bättre kunna hjälpa nyttjare.
- Biblioteken ska utgöra och utveckla allmänna miljöer för IKT-baserat lärande och kommunikation även för personer i behov av särskilt stöd.

Kulturverksamhet, Museer och Kulturskola

- All kulturpersonal ska ha tillgång till en egen arbetsdator senast 2012.
- Samtliga konferenslokaler och utställningslokaler ska vara försedda med takmonterad projektor, ljudanläggning, USB-docka och filmduk eller interaktiv tavla.
- All kulturpersonal ska genomgå en fördjupande kurs i användning av interaktiva/digitala presentationsverktyg.

Särskilt stöd – RESOLUT och LSS Barn och ungdom

- Det ska finnas tillgång till individuellt anpassade digitala verktyg för elever/barn i behov av särskilt stöd.
- Det ska finnas tillgång till trådlöst nätverk på korttidsboendet.
- På korttidsboendet ska finnas tillgång till ett antal bärbara datorer med verktyg som underlättar barnens och ungdomarnas vardag.
- Berörd personal ska ha god kunskap om hur de digitala verktygen bäst kan nyttjas.
- Rutiner för uppföljning av det IKT-stöd som erbjuds/används ska upprättas senast 2012.

Förskola, Fritidshem, Förskoleklass, Grundskola, Gymnasium och Vuxenutbildning

- All pedagogiskt verksam personal vid förskola, förskoleklass, fritidshem, årskurs 1-9 samt gymnasiet ska ha tillgång till en bärbar dator senast 2013.
- Antalet bärbara datorer för elever ska öka fram till 2015. Senast 2013 ska alla elever i gymnasiet, årskurs 7 och 8 ha tillgång till personlig dator och minst en årskurs 1 ska pröva individuella läs/surfplattor.
- Samtliga normalstora klassrum ska vara försedda med takmonterad projektor, ljudanläggning, USB-docka för bärbar dator och filmduk eller interaktiv skrivtavla.
- Verksamheterna ska ha tillgång till fiberbaserad internetåtkomst med minst 100 Mbit/s kapacitet och till trådlöst nätverk med kapacitet utifrån verksamhetens behov.

- För skolans elever och lärare (förskola – gymnasium) finns en välfungerande webbaserad skolplattform där elever, personal och målsmän från valfri internetansluten dator ska få åtkomst till information, relevanta filer och mappar och webbaserade tjänster.
- I förskolan ska det finnas tillgång till bärbara datorer eller surfplatta på varje avdelning för den pedagogiska verksamheten i barngruppen.
- Alla elever år F-6 ska ha tillgång till minst 1 dator per 4 elever.
- Alla pedagoger ska ha genomgått en fördjupande kurs i användning av interaktiva/digitala klassrum.
- All planering/information/kalender/PM skall på gymnasium och vuxenutbildningen utgå/ingå från skolportalen.
- I någon gymnasiekurs ska e-bok eller annat internetbaserat läromedel användas som alternativ.

3. Planens implementering och genomförande samt personalens kompetensutveckling inom IKT-området

Implementering och utvärdering

En väsentlig del i införandet är att sprida och förankra IKT-planen ute i verksamheten. Alla anställda ska vara väl insatta i planen och ha tillägnat sig vad den innebär för det dagliga arbetet.

Ledningen på varje enhet ansvarar för att arbetet med strategin prioriteras och att en lokal IKT-handlingsplan utformas under 2012 - 2013 och därefter utvärderas och revideras årligen.

Organisation

Det behövs en väl fungerande organisation och en tydlig ansvarsfördelning för att kunna arbeta framgångsrikt och långsiktigt mot IKT-planens mål och vision. För att implementering av planen och utveckling av IKT som verktyg i Bildningsnämndens verksamhetsområden behövs stöd och inspiration i arbetet. När planen är beslutad påbörjas planeringsarbetet av den organisation som bedöms behövas för att genomföra arbetet. Särskilda medel måste budgeteras för detta ändamål.

Utvärdering

En övergripande utvärdering ska ske 2014 utifrån planens mål och utgöra underlag för revision av IKT-planen. Delutvärdering ska ske 2013 utifrån de mål som då ska vara uppnådda.

Digital kompetens

EU har listat åtta nyckelkompetenser för det livslånga lärandet, varav digital kompetens är en. Enligt EU behöver varje medborgare ha kunskap om hur tekniken fungerar och om vilken roll den spelar i vardagsliv och samhälle. Var och en måste även kunna hantera hård- och mjukvara, se IKT:s möjligheter och risker samt känna till lagar och regler. Detta ska ge varje medborgare möjligheter att söka, sammanställa, bearbeta och förstå information, med fokus på kritiskt tänkande, kreativitet och

innovation.¹ Skrivningarna i läroplanen för förskolan och den nya läroplanen för grundskolan lyfter hur de olika ämnena kan bidra till utvecklandet av digital kompetens. När eleverna kommer till gymnasieskolan förväntas de ha grundläggande datorvana. Mer specifika digitala kunskaper inom de olika ämnena tas upp i de nya ämnesplanerna.² Även biblioteken har en viktig roll i att stötta medborgare i deras digitala kompetens, i såväl i som utanför de formella lärandeinstitutionerna. Bibliotekens roll som demokratisk, jämlik och tillgänglig mötesplats i samhället gör det till en av de viktigaste arenorna för det livslånga och det informella lärandet. Därför är det väsentligt att biblioteken ligger i framkant både med ny teknik och digital kompetens hos personalen.

Kompetensutveckling

All personal inom bildningsnämndens verksamheter ska utbildas i grundläggande IKT-användning, teknik och IKT-pedagogik (skolan) under åren 2012-2014 i enlighet med kompetensutvecklingsplanen. Viss tid av personalens kompetensutveckling skall årligen avsättas för utbildning inom IKT-området.

Användarresurser

På verksamhets- och administrationsdatorer ska finnas verktyg som motsvarar den enskilda verksamhetens behov. Verksamhetspersonal ska, så långt det är möjligt, ges rättigheter att anpassa datorer och resurser enligt egna och verksamhetens behov.

Verksamhetssystem ska finnas som stöd för administrationen i alla verksamheter.

Pedagogiska resurser (skolan)

På datorerna och via Internet ska elever och lärare ha tillgång till ett stort och varierat utbud av digitala resurser avpassat för den enskilde eleven och den undervisning som bedrivs.

Det kan vara t ex programvara för ordbehandling, bildredigering, multimedia, lärspele och alternativa verktyg. Användningen av alternativa verktyg hänger samman med pedagogik, lärmiljö, bemötande och ett stödjande förhållningssätt på organisations-, grupp- och individnivå. Eleverna har olika sätt att lära och behöver därför tillgång till verktyg som kan stödja den egna lärstilen.

IKT är ett nödvändigt verktyg för alla elever, men för elever med funktionsnedsättning och elever i behov av särskilt stöd kan det vara helt avgörande för att kunna nå kunskapsmålen och en förutsättning för att kunna vara delaktig i skolarbetet.

Anpassade och fungerande verktyg måste finnas där eleverna finns, i alla lärmiljöer.

Skapande lärande och lärmiljöer

Användandet av IKT skapar nya möjligheter, men innebär även ett annat sätt att tänka kring lärmiljöer. IKT är inte bara konsumtion utan minst lika mycket skapande verksamhet. Verktyg och utrustning för skapande måste finnas tillgängligt och möjligheter att publicera arbeten både internt och externt måste erbjudas. Lättanvända verktyg (programvara och utrustning) för publicering ska finnas tillgängliga inom förvaltningens verksamheter.

¹ <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2244>

² IT viktigt i framtidens skola <http://www.skolverket.se/sb/d/4200/a/22378>

BILAGA 1

Riktlinjer för digital kompetens 2012-2015 i skolan

Avsnittet avser att utgöra ett stöd för skolorna när det gäller att konkretisera digital kompetens. Konkreta handlingsplaner ska utarbetas kopplade till den egna verksamheten och nationella styrdokument.

Förskolan

Genom ett aktivt deltagande väcks barnens nyfikenhet för IKT i vardagen och de får en möjlighet att jobba med IKT på ett kreativt sätt, barn och personal tillsammans.

- Kunna hantera mus och tangentbord.
- Använda digitalkameran för att fotografera, t.ex. dokumentera sin dag.
- Rita och berätta med hjälp av ritprogram.
- Prova på någon form av enkelt presentationsprogram.
- Jobba med bokstäver i ordbehandlingsprogram.
- Använda film för att återberätta aktiviteter på förskolan.
- Prova på pedagogiska program och resurser på Internet.
- Få kunskap om enkla sökstrategier på Internet.

Grundskolan/Gymnasiet

Dagens elever i skolan är kreativa, skapande och producerande individer som ska ges möjligheter att använda dessa färdigheter för sin inlärnin och som en förberedelse på kommande studier och arbetsliv. Eleverna ska ges möjlighet att använda IKT i ett sammanhang, genom att hämta och utforska olika digitala verktyg, skapa arbeten och på så sätt koppla samman utveckling av digital kompetens med kunskapsinhämtning.

Grundskolan F-3

- Spara sina arbeten på olika enheter.
- Använda ordbehandlingsprogram för att skriva texter.
- Fotografering och överföring av bilder med hjälp av datorprogram.
- Använda pedagogiska program och resurser på Internet i olika ämnen.
- Informationssökning i böcker, tidskrifter och på webbsidor för barn.
- Källkritik, hur texters avsändare påverkar innehållet.

Grundskolan 4-6

- Skriva, disponera och redigera texter med hjälp av dator.
- Infoga bilder i olika program.
- Skapa presentationer av skolarbeten i presentationsprogram.
- Fotografering och filmande samt redigering i bild- och ljudredigeringsprogram.
- Söka information i några medier och källor och via sökmotorer på Internet.
- Hur man jämför källor och prövar deras tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.
- Bli medveten om etik och säkerhet på Internet.
- Använda lärplattformen för e-post och kommunikation inom enheten.
- Använda sig av Internet för publicering, samarbete och kommunikation.

Grundskolan 7-9

- Använda digitala verktyg för att göra beräkningar, presentera och tolka data.
- Grundläggande kunskaper om layout.
- Redigera fotografier, film och ljud.
- Förtrogen med lärplattformen och dess möjligheter.
- Söka, sovra, sortera och sammanställa information från Internet.
- Kritiskt bedöma källors relevans och trovärdighet.
- Hämta, installera, utforska och anpassa relevanta programvaror.
- Anpassa den bärbara personliga datorn utifrån egna behov.

Gymnasieskolan

- Arbeta fördjupat med programvaror relevanta för vald studieinriktning, t.ex. textbehandling, layout, grafisk presentation, verktyg för konstruktion och ritning, registerhantering, kalkylering, informationssökning.
- Tillämpa den digitala teknik som används i arbetslivet för vald studieinriktning.
- Ha ett fördjupat etiskt och källkritiskt förhållningssätt till Internet.
- Fördjupade kunskaper i att hämta, installera, utforska och anpassa relevanta programvaror.
- Fördjupade kunskaper i att anpassa den bärbara personliga datorn utifrån eget behov.
- Kunna använda lärplattformen i arbetet.

Särskola

- I särskolan och inom LSS-verksamheten följer eleverna nivåerna i den takt som är lämplig, en ständig utveckling av färdigheter.
- Användning av digitala personligt anpassade stödverktyg.

Pedagoger

- Användningen av IKT skall naturligt ingå som en del i det pedagogiska arbetet.
- Inspiration och introduktion i lärsituationer.
- Ämnesövergripande arbete.
- Internationalisering.
- Dokumentation.
- Reflektion.
- Administration.
- Föräldrakontakter.

Skolledare

Det är viktigt att skolledare går före och visar vägen. De ska ha en förståelse vad dagens och morgondagens digitala teknik kan tillföra undervisningen.

- Skapa förutsättningar; pedagogiskt, ekonomiskt, materiellt.
- Upprätta, implementera, utvärdera och årligen revidera en lokal IKT-handlingsplan för enheten.

BILAGA 2

Råd för framtagandet av en lokal IKT-handlingsplan vid enheten.

För att få en väl fungerande IKT-handlingsplan måste en målmedveten satsning ske. En bra start är att sätta samman en grupp som tillsammans tar fram en plan för enheten. När den är framtagen är det viktigt att den förankras väl bland all personal. Det är också viktigt att den är levande i vardagen och att den årligen går igenom och revideras. Fundera utifrån nedanstående punkter när en lokal IKT-plan arbetas fram.

- Vilken vision och vilka mål ska vi ha?
- Vilka resurser kan vi avsätta?
- Vem ska ansvara för vad; att det fungerar, fortbildning, ekonomi, IKT-pedagogiska frågor.
- Vilken tidsplan ska vi ha för genomförandet?
- Hur ska planen förankras bland all personal?
- Fortbildning av personalen; vad behövs och hur ska den genomföras?
- Hur ska vi arbeta för att integrera IKT i undervisningen?
- Hur ska barn och elever använda IKT i olika åldrar för att bäst utveckla sitt lärande?